

Anna-Lena Ingemansson.

May Flognman.

Ann-Christin Gustafsson.

Tre halmväverskor från Dalsland

Ur nöd föds uppfinningsrikedom. Dalsland och halmslöjdandet är inget undantag. Märta-Stina Gottman sägs vara den första som tillverkade en Ärtemarkshatt. Efter att ha lärt sig halmflätningen i Norge av en sjöman, tillverkade hon en hatt av råghalm till sin man Jan, då han skulle på husförhör. Hatten väckte stort intresse, och snart ville fler kvinnor lära sig fläta och göra hattar. På några år växte hatttillverkningen i Ärtemark, och slöjden blev "industri".

Fler historier och berättelser om hur många meter halmfläta, som barn och tjänstefolk var tvungna att fläta per dag, finns att studera på Halmens Hus i Bengtsfors.

(Halm)utvecklingen har gått upp och ned, men vi dalslänningar har alla en speciell relation till halmen. Positiv eller negativ.

Tre väverskor som hamnat i halmens "klor" är Anna-Lena Ingemansson, May Flognman och Ann-Christin Gustafsson. Hur vi kom in på denna bana är lite varierande.

Anna-Lena är uppväxt i Baldersnäs och har sedan bott i Steneby i 20 år. Hennes kontakt med vävning började på Kyrkeruds folkhögskola i Årjäng, när hon fick väva bildväv i vävram. Nu kom vävandet från farmor och mamma fram.

- Det var så underbart att väva bildväv, för jag kunde måla med garnerna – jag blev helt fast! säger Anna-Lena.

Detta gjorde att hon ansökte till Stenebyskolans förberedande vävutbildning, som sedermera ledde till högskolestudier och magisterexamen.

Eftersom Anna-Lena genom arbetsförmedlingens förtjänst gått en halmkurs i småslöjd tidigare, blev detta ett naturligt val att utforska vid den 3-åriga textila konsthantverksutbildningen på

Stenebyskolan. Alla vävtekniker som vävdes under utbildningen testades även med halminslag, Rya, noppväv och väffelväv för att nämna några. Går detta att lösa med hjälp av halmen var frågan? Allt går bra bara man vill, skulle det visa sig. Startskottet var ett självporträtt i förenklad rya. En vävd corduroypelare av trasor i Anna-Lenas fulla längd, ihopsydd av olika breda "ryafält".

Efter en sömnlös natt med tankar på att väva halm i corduroy, startade hon ivrigt sitt experiment. Enkla cord, tuskaftsinslag mellan halmen, hur skulle det lösas? Efter en färgningskurs på Stenebyskolan under sommaren, föddes intresset för att få halmen metallisk. Då det är mycket svårt att få halmen svart, var det en stolt Anna-Lena som meddelade Halmens Hus att – nu har jag färgat in svart halm! Denna erfarenhet satte fart på vävandet, och bilder med tredimensionell känsla, vävda i moduler eller solitärer påbörjades.

Den traditionella halmslöjden i all ära, men det var inte målet med experimenten utan att vara otraditionell i ett tredimensionellt material. Examensarbetet "Metallskimmer och halmglans" fick namnet efter ett studiebesök på skolan. Anna-Lena satt och vävde med den svarta halmen och fick höra av Ingvar Westling (dalsländsk smed) "sitter Du och väver med järntråd?" Detta blev ju bekräftelsen på att experimentet lyckats!

Anna-Lena uppmuntrar alla att våga experimentera mer i väven. Sätt upp lite extra varp och lek, gör något KUL! I hennes linvarpar kan vi förvänta oss nya okända konstverk.

May Flognman är Billingsforsbo sedan mitten av 60-talet, då hon flyttade hit från Köla i Värmland. Hennes bana startade också med en halmkurs i småslöjd för Christina Axelsson (känd halmslöjderska).

- Jag var inte så intresserad av halmen egentligen men gav den en chans, säger May. Kursen gav ju en bra materialkännedom, som följt med under resans gång.

Så småningom sökte även May till Stenebyskolan och tre år på textil utbildning. Under utbildningen blev hon inbjuden av Halmens Hus att delta i olika utställningar som ledde till experiment med halminslag i olika vävtekniker.

I sitt examensarbete att väva "äkta mattor", där hon experimenterade med moormanteknik, fanns en matta med halminslag. Fler experiment följde med bland annat takpall, halmspiraler, bilder vävda med kopparråd och färgad halm. Halmspiralen, som blivit Mays signum, väver och varierar hon hela tiden.

På VNTs (Västsvenska mönster och textilkonstnärer) vandringsutställning, som bl a visades på Bohusläns museum i Uddevalla, var hon representerad med en

gigantisk "spiralskulptur". Flera spiraler samsades på en vriden järnring, från golv till tak!

Att fantisera om och kring halmen i nya vävprojekt är inspirerande. Att färga och göra färgexperiment bjuder alltid på nya erfarenheter, då allt beror på hur och var halmen vuxit. Nyfikenheten att utvecklas gjorde, att May ställde ut på "Halm i Kyrkan", som anordnades av Halmens Hus.

Detta ledde till beställningar av såväl Håbols församling som Billingsfors, Ärtemarks och nu senast Dals-Eds församlingar. Man vill framförallt framhålla vävnaderna till Billingsfors kyrka, där den liturgiskt gröna pryds av ett halmkors. Hon vann även första pris på Riksföreningens tävling på vävmässan i Borlänge med en stola som hade halminslag!

May vill hela tiden utveckla vävningen men använder sig nu för tiden av allt enklare bindningar. Tuskaft, så enkelt som möjligt, säger May.

Själv är jag återinflyttad Billingsforsbo (jag växte upp här), och min egen väv- och halmkarriär började med att jag tröttnat på måleriet, som jag hållit på med i många år. Längtan efter att skapa och att få ett konkret resultat ledde mig till Göteborgs Nya Hemslöjdsförening på Lundbystrand. Då jag bara provat lite vävning innan, var målet att gå kurs och lära mig att väva.

Tre vävterminer senare deltog jag i en halmvävningskurs, som jag längtat efter alltsedan start. Halmkurs i småslöjd har jag också gått på Halmens Hus. Längtan att utveckla hantverket var stor.

I samband med Bohuslöjds 100-årsjubileum på Röhsska museet i Göteborg blev jag inbjuden och deltog med ett par pulsvärmare vävda i silvertråd. Detta blev startskottet och början på utställningsverksamheten samt visade inriktningen på slöj-dandet.

Efter ytterligare en halmkurs på Halmens Hus då jag tillverkade en koaff (liten festhatt), fick jag beställning på fem stycken inför utställningen "Att gripa ett halmstrå" på Halmens Hus. Det har blivit mitt signum att göra koaffer och pulsvärmare. Folkligt inspirerade, men i modern tappning! Jag har testat olika vävtekniker till dessa, såsom damast med halminslag, glesrips och vanlig tuskaft.

Halmen låter jag lysa med sitt guldskimmer och har färg i inslagen och varpen i stället. Då riksföreningen hade årsmöte i Borås kunde man på utställningen "Väv av annorlunda växtmaterial" se mina koaffer och pulsvärmare med halminslag samt May Flognmans spiraler, smycken, bilder och andra vävda alster. Även i Östersund på Riksföreningens årsmöte och utställningen "Väv något bärbart" hade jag med koaffer och pulsvärmare.

Som halmväverskor i Norra Dalsland korsas våra vägar ofta, och vi har varit med på många samlingsutställningar på Halmens Hus.

Vi vill utveckla och bevara halmen i NY tappning, bara FANTASIN sätter gränser!

*Text och foto: Ann-Christin Gustafsson
Värmland-Dalsvävarna*

